

C.B.S. De Wegwijzer
H. Tiesingstraat 74
9571 AZ 2e Exloërmond

Tel.: 0599-671206
Email: cbsewegwijzer@conod.nl

School

Ondersteuningsprofiel

Passend Onderwijs

Basisonderwijs

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: De school	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Uitgangspunten voor Passend Onderwijs.....	4
1.3 Reflectie op beleid in de afgelopen periode.....	5
1.4 De school – actuele gegevens.....	5
1.5 Het toelatingsbeleid van onze school	7
 Hoofdstuk 2: Visie op Passend Onderwijs	 8
2.1 Algemene visie	8
2.2 Onze visie / onderwijsconcept	9
 Hoofdstuk 3: Ondersteuningsstructuur	 10
3.1 De basiszorg in onze school	10
3.2 De breedtezorg – externe zorglijn	13
3.3 Dieptezorg – grenzen in de ondersteuning	16
 Hoofdstuk 4: Borging en kwaliteitszorg begeleiding	 19
4.1 Instrument voor kwaliteitszorg in de school	19
4.2 Archivering leerlingengegevens en dossiervorming.....	19
 Hoofdstuk 5: Samenwerking met anderen in de zorg	 20
5.1 Samenwerking met ketenpartners in de zorg.....	20
5.2 Samenwerking met onderwijspartners.....	21
 Hoofdstuk 6: Ouders en zorgplicht.....	 22
6.1 Contact met ouders.....	22
6.2 Zorgplicht Passend Onderwijs.....	22
 Overzicht van bijlagen bij het School OndersteuningsProfiel	 22

Hoofdstuk 1: De school

1.1 Inleiding

In dit Ondersteuningsprofiel is beschreven hoe de school het beleid en de organisatie van de leerlingenondersteuning heeft vorm gegeven.

Het document Ondersteuningsprofiel is onderdeel van het beleidsplan van de school, namelijk ons schoolplan 2015-2019. In het schoolplan wordt verwezen naar beleidsdocument Ondersteuningsprofiel.

Zoals in de wetgeving Passend Onderwijs staat is de school verplicht een Ondersteuningsprofiel op te stellen dat deel uitmaakt van een dekkend regionaal onderwijsaanbod. Het referentiekader bevat een aantal uitspraken en uitgangspunten die kader stellend zijn voor besturen.

In de diverse notities en discussie over Passend Onderwijs worden de begrippen **basiszorg, breedtezorg, dieptezorg, lichte en zware zorg** naast elkaar gehanteerd.

In de wettelijke omschrijving wordt het begrip **ondersteuning** geïntroduceerd. Het gaat hierbij om voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven. Ondersteuning die de school zelf kan bieden en gespecialiseerde ondersteuning die de school met hulp van het samenwerkingsverband en externe deskundigen kan realiseren.

In dit document wordt de indeling basiszorg, breedtezorg en dieptezorg gebruikt.

Met basiszorg wordt bedoeld de ondersteuning die de school biedt aan alle leerlingen. Onder breedtezorg verstaan we de 'extra ondersteuning' en gespecialiseerde ondersteuning die de school kan bieden met hulp van deskundigen buiten de school. Dieptezorg zijn de speciale onderwijsvoorzieningen die aanwezig zijn in het samenwerkingsverband en niet op de eigen school waar zowel lichte en zware ondersteuning aan leerlingen wordt geboden.

Alle basisscholen zullen minimaal moeten voldoen aan een door de besturen in het samenwerkingsverband gezamenlijk vastgesteld niveau van basiszorg. In het referentiekader Passend Onderwijs worden ook aspecten van meer preventief en licht curatieve voorzieningen als basiszorg ondersteuning voor leerlingen benoemd.

Basiszorg, extra ondersteuning en speciale onderwijsvoorzieningen (breedte- en dieptezorg) worden vastgesteld door de samenwerkende zorg plichtige schoolbesturen.

Het begrip basiszorg is ook direct gerelateerd aan de kwaliteitsindicatoren waarop het onderwijstoezicht van de inspectie is geënt.

Ons schoolondersteuningsprofiel voldoet aan de overeengekomen landelijke definitie van Basiszorg.

In dit document wordt aangegeven welke externe partners wij betrekken bij de ondersteuning in en om de school. Onze school maakt deel uit van het samenwerkingsverband PO.22.02.

1.2 Uitgangspunten voor Passend Onderwijs

Voor een adequate uitvoering van de ondersteuning en begeleiding van alle leerlingen hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Systematisch volgen van vorderingen van onze leerlingen met behulp van:
 - Methodeonafhankelijke toetsen Leerlingvolgsysteem
 - Methodeonafhankelijke eindtoetsing
 - Methode gebonden toetsen
 - Leerlingvolgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling
- Systematische analyse van leerling-resultaten en de voortgang in de ontwikkeling;
- Extra ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben op basis van signalering, diagnose, handelingsplanning, evaluatie;
- Betrokkenheid van ouders bij de planmatige uitvoering van de ondersteuning;
- Adequate procedures voor instroom, doorstroom en uitstroom van leerlingen;
- Toepassing van afgesproken procedures en protocollen;
- Centrale opslag van leerlinggegevens in leerling-dossier;
- Gestructureerde en planmatige begeleiding voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zo nodig in een eigen leerlijn;

In de organisatie van de ondersteuningsstructuur van onze school gaan we uit van de drie niveaus: Basiszorg- Breedtezorg- Dieptezorg.

De Basiszorg:

De basiszorg is het aanbod van ondersteuning en ondersteuningsvoorzieningen die de school zelf in en om de groepen leerlingen binnen de eigen schoolorganisatie kan bieden aan alle leerlingen. De kern van basiszorg wordt uitgevoerd in de groep. Onder de basiszorg vallen ook maatregelen voor alle leerlingen zoals werken in differentiatiegroepen, onderwijsassistenten, remedial hulp, en coaching door interne begeleiders en andere deskundigen van de school (taal- en reken specialisten, leerlingbegeleiders, logopedisten, vertrouwenspersonen).

Onze Basiszorg heeft een permanent karakter en is bestemd voor alle leerlingen.

De Breedtezorg:

Dit is het aanbod van ondersteuning en ondersteuningsvoorzieningen om de school heen. De school blijft zelf de verantwoordelijkheid dragen voor het onderwijs aan de leerlingen, maar schakelt daarbij de hulp in van externe deskundigen. Binnen de breedtezorg blijft de leerling ingeschreven op de school. Om de school heen is een vangnet van hulpbronnen: ambulante begeleiders, schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidsondersteuning, jeugdzorg, tijdelijke opvangplekken. Onder breedtezorg valt ook de inzet van onderwijsassistenten en aanpassingen in de school om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

De Breedtezorg heeft een tijdelijk en/of aanvullend karakter en is bestemd voor leerlingen met enkele beperkt aanvullende ondersteuning behoeften.

De Dieptezorg:

Dit is het aanbod aan ondersteuning in gespecialiseerde voorzieningen zoals die in het samenwerkingsverband in de regio aanwezig is. Hieronder vallen het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. De school draagt de verantwoordelijkheid voor de leerling over aan deze voorziening.

Dieptezorg kan zowel permanent als tijdelijk van aard zijn en is bestemd voor leerlingen met complexe ondersteuningsbehoeften.

1.3 Reflectie op beleid in de afgelopen periode

Bij het bieden van passend onderwijs gaat het om het tegemoetkomen aan de onderwijsbehoefte van de leerling. Wat heeft deze leerling nodig om een volgende stap te maken in zijn ontwikkeling. Het schoolbeleid is er dan ook al gedurende enkele jaren op gericht om die ontwikkelingen in te zetten die het bieden van passend onderwijs ondersteunen. Zo zijn we vijf jaar geleden op een handelingsgerichte manier gaan werken volgens de 1zorg-route. Ook is qua scholing ingezet op het geven van een gedifferentieerde en activerende instructie die past bij de verschillende instructiebehoeftes van leerlingen. In onderstaand schema staat welke ontwikkelingen al zijn gerealiseerd en wat in ontwikkeling is.

ONDERWERP	JAAR VAN IMPLEMENTATIE
1. Inzet handelingsgericht werken a.d.h.v. de 1-zorgroute	2010
2. Het geven van instructie volgens het 'directe Instructie model'	2011
3. Scholing tot Positive Behavior Support-school	2013-2015
4. Aanbod levelwerk en plusklas aan (hoog)-Begaafde leerlingen	2014
5. Inzet compenserende software voor leerlingen met dyslexie	2014
6. Scholing in het maken van een Ontwikkelingsprofiel Plan (OPP) voor leerlingen met een eigen leerlijn.	2015
7. Het realiseren van een doorgaande leerlijn voor coöperatief leren.	2015
8. Vergroten van de kennis over dyscalculie binnen het team.	2016

1.4 De school – actuele gegevens

In deze paragraaf geven we de meest actuele kengetallen die betrekking hebben op de ondersteuning en begeleiding in de school. De gegevens zijn tevens van belang voor het ontwikkelen van beleid op niveau van het samenwerkingsverband passend onderwijs. Ieder jaar worden de kengetallen opnieuw geïnventariseerd. Jaarlijks worden deze kengetallen in het schooljaarverslag gepubliceerd. Het gaat hierbij over bijvoorbeeld de volgende gegevens:

- Welke leerlingen zitten er op de school/ wat is hun sociale context;
- Aantal leerlingen op school/ evt. de prognose komende jaren;
- Aantal leerlingen met een zorgarrangement (rugzak, fysiotherapie, dyslexie-behandeling, MRT, logopedische hulp, remedial teaching e.d.);
- Aantal verwijzingen naar sbo /so;
- Meest voorkomende aard van de problematiek bij de ondersteunde leerlingen;
- Ondersteuning deskundigheid van personeel in de school;
- Speciale ondersteuning voorzieningen qua inrichting en hulpmiddelen voor leerlingen met specifieke beperkingen;
- Gegevens van het samenwerkingsverband waar de school deel vanuit maakt. (n.b.: niet van alle genoemde punten heeft iedere school al kengetallen).

CBS De Wegwijzer is de christelijke basisschool in 2^e Exloërmond. De school heeft op 1 oktober 2016 63 leerlingen en 4 leslokalen in gebruik. Daarnaast beschikken wij over een extra kleuterlokaal, een overblijflokaal en een speellokaal voor de kleutergroepen. Ook is de "bibliotheek op school" gevestigd in het schoolgebouw.

Buiten het gebouw is veel ruimte om heerlijk te kunnen spelen. Het schoolplein is voorzien van veilige en gecertificeerde speeltoestellen.

De kleutergroepen hebben een eigen schoolplein. Achter de school is een grasveld waar, bij droog weer, gespeeld kan worden.

Het dorp 2^e Exloermond ligt in een taalachterstandsgebied. Daarom besteden we extra tijd aan lees- en taalonderwijs. Omdat we een kleine school zijn, ontvangen we impuls gelden. Voor deskundige begeleiding m.b.t. de zorgleerlingen of leerlingen om wie we zorg hebben schakelen we Educonnect in en werken we samen met Yorneo en het sociaal team.

Leerlingen met zorg (01-10-2016)	Aantal
Totaal aantal leerlingen	63
Leerlingen met gewicht score	18
Leerlingen met rugzak	1
Leerlingen met dyslexie	1

Ondersteuning deskundigheid	School
Orthopedagoog/psycholoog	1
Schoolmaatschappelijk werk	0
Logopedische deskundigheid	1
Motorische remedial teaching	1
Sociaal emotionele ontwikkeling- Gedragsdeskundigen	1
Hoogbegaafdheid	1
Remedial teaching	1

1.5 Het toelatingsbeleid van onze school

Binnen het bestuur van de school is een gezamenlijke procedure afgesproken rond de aanmelding, inschrijving en toelating van de leerlingen. (zie bijlage CONOD toelatingsprocedure)
Zodra een kind 3½ jaar is kan hij/zij worden ingeschreven op school. De ouders ontvangen dan een **inschrijfformulier**, een **intakeformulier** en een samenvatting van de toelatingsprocedure.

De directeur voert een kennismakingsgesprek, beantwoordt vragen en laat de school zien. De directeur vraagt nadrukkelijk of dit de eerste school is waar het kind wordt aangemeld. De ouders krijgen een inschrijfformulier en een intakeformulier mee naar huis. Beide moeten volledig ingevuld worden ingeleverd op school samen met een kopie van een bewijs van het BSN.

De directeur beoordeelt na aanmelding of het een kind betreft dat extra ondersteuning heeft. De directeur kan aan de ouders verzoeken gegevens te verstrekken over stoornissen of handicaps van het kind of beperkingen in de onderwijsparticipatie. Ouders hebben meldplicht van mogelijke beperkingen.

De directeur brengt ouders, indien nodig, op de hoogte van de door de school geformuleerde 'grenzen van de ondersteuning'. (zie hoofdstuk 3.3)

Indien de leerling de peuterspeelzaal heeft bezocht dan ontvangen wij van de peuterspeelzaal een **overdracht formulier** met gegevens van de betreffende leerling. De gegevens van de intake- en overdracht formulieren gaan naar de leerkracht van groep 1/2 en worden in het leerlingendossier opgeslagen.

Als een leerling aangemeld wordt en uit de mondelinge en schriftelijke informatie blijkt dat extra zorg voor de leerling vermoedelijk nodig is dan schakelt de school het interventieteam in. Onderstaande procedure wordt dan gevolgd.

Procedure bij inschakelen van het Interventieteam bij aanmelding van een leerling die (vermoedelijk) zorg nodig heeft:

- Het interventieteam brengt de zorgvraag in kaart. De volgende vragen zouden hierbij kunnen worden beantwoord:
 - Kan de school het kind een passende plaats bieden? (Zie hoofdstuk 3.3)
 - Is het nodig om het interventieteam in te schakelen voor extra observatie of onderzoek voordat overgegaan wordt tot inschrijving?
 - Welke ondersteuning kan leiden tot inschrijving en biedt deze een reëel toekomstperspectief?
 - Wat is de meest passende plaats voor de leerling?

Vanaf de eerste schooldag van de leerling heeft de school 10 weken de tijd om te kijken of zij passend onderwijs voor de leerling kan bieden. Als blijkt dat dit niet het geval is zal de school samen met de ouders een andere passende school zoeken voor de leerling.

Met ingang van 1 augustus 2012 is de wetgeving betreffende het stelsel van de voorzieningen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in werking getreden. Deze wettelijke regeling maakt het mogelijk, dat ouders van leerlingen met een handicap kunnen kiezen voor een (speciale) basisschool of een school voor speciaal onderwijs. Ouders krijgen dan het recht - in samenwerking met het samenwerkingsverband Passend Onderwijs - de best passende school voor hun kind te zoeken.

Onze school zal graag meedenken in de verantwoorde toepassing van deze wet. Daarbij wordt grote waarde gehecht aan het belang van de betrokken leerling.

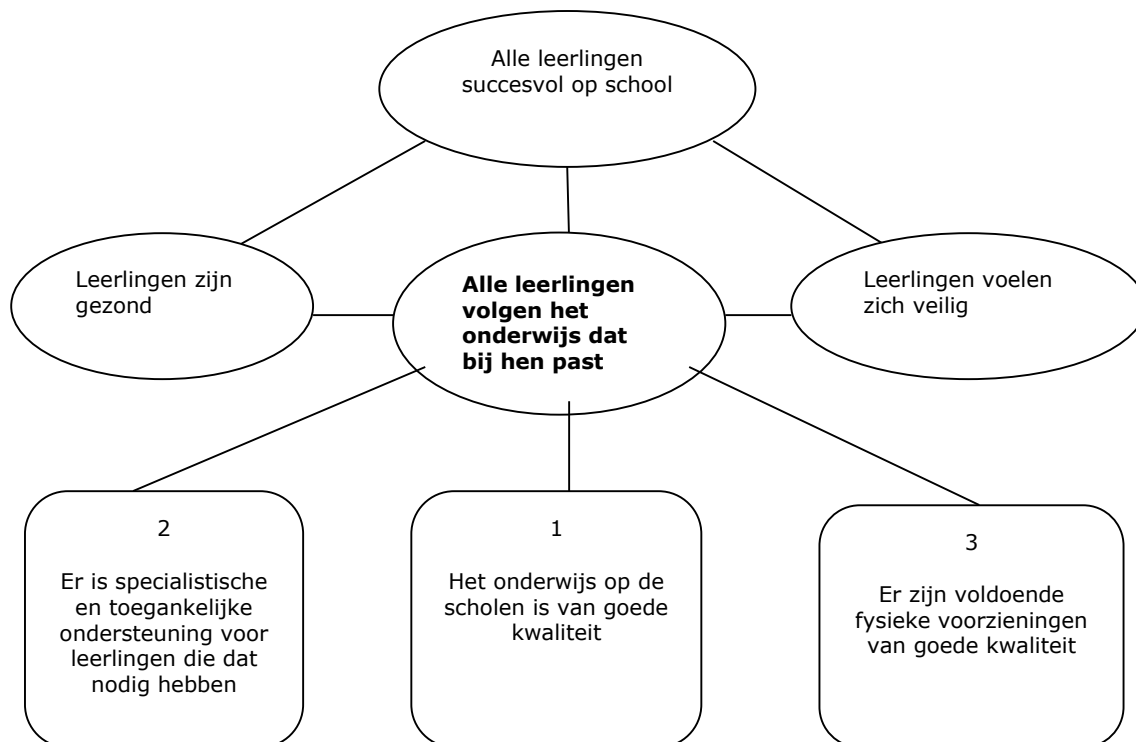
Wanneer een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte naar een (speciale) basisschool gaat, moeten er goede afspraken en plannen gemaakt worden met de leerkrachten, de ouders en andere deskundigen in de school, die ondersteuning geven.

Het school bestuurlijk beleid is vastgelegd in de notitie: 'Toelating, verwijdering en schorsing'. Daarin staat de uitgebreide procedure beschreven. Deze is op de website van het schoolbestuur te vinden (www.conod.nl).

Hoofdstuk 2: Visie op Passend Onderwijs

2.1 Algemene visie

Een algemene visie op Passend Onderwijs staat in het werkdocument: "Passend Onderwijs en het referentiekader voor de ondersteuning plicht" (Harten, 28 juni 2010). Daarin wordt Passend Onderwijs ingekaderd zoals in onderstaand schema is samengevat.

In dit schema wordt de relatie gelegd tussen de maatschappelijke doelstelling- *alle leerlingen zijn succesvol op school*- en de domeinen gezondheid en veiligheid.

Hiermee wordt aangegeven dat de doelstelling van passend onderwijs niet zonder deze voorwaarden gerealiseerd kan worden. Er is daarvoor ook samenwerking nodig met andere (ondersteuning)instellingen in de omgeving van de school; de z.g. ketenpartners. Om succesvol te zijn op school is meer nodig dan alleen een passend onderwijsaanbod. Leerlingen moeten gezond zijn en zich veilig voelen op school en thuis.

Alle leerlingen zijn succesvol op school wanneer zij onderwijs volgen dat bij hen past.

Dat vereist ook onderwijsvoorzieningen die van goede kwaliteit zijn en toegankelijke ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben. Ook hiervoor is samenwerking met andere gespecialiseerde onderwijsvoorzieningen in de regio noodzakelijk. De vereiste samenwerking realiseert de school hier op het niveau van het samenwerkingsverband.

2.2 Onze Visie/ onderwijsconcept

Vanuit een christelijke levensbeschouwing willen we kinderen een veilige schoolomgeving bieden waarin ze kunnen leren en leven met elkaar. De onderstaande pijlers geven weer welke aspecten wij belangrijk vinden in ons onderwijs.

Respectvolle omgang tussen ouders-kind-school:

Een school maak je samen. Leerkrachten, kinderen en ouders werken samen aan een optimale ontwikkeling van de kinderen. Een veilige en prettige werksfeer is een belangrijke voorwaarde voor het leren van kinderen. Basis hiervoor is een respectvolle omgang met elkaar. Wij als school doen dat door kinderen serieus te nemen en te luisteren naar hen. Ouders proberen wij goed te informeren en wij staan open voor overleg en vragen. Van ouders en kinderen verwachten wij dat zij contact opnemen met de school wanneer er iets besproken moet worden of wanneer er onduidelijkheden zijn, eveneens op een respectvolle manier.

Zelfstandige, verantwoordelijke werkhouding:

We willen de kinderen goed voorbereiden op een zelfstandige plek in de maatschappij. We werken daarom structureel aan de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de kinderen. Dit doen we onder andere door het inzetten van zogenaamde 'stoplichten', 'timetimers' en het 'zelfstandig werken blokje'. Ook zijn er afspraken die we hanteren zodat de kinderen zelfstandig taken kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld de dag- en weektaak. Hiermee krijgen ze zelf verantwoordelijkheid voor het afronden en goed uitvoeren van hun taken. We werken er samen aan dat de kinderen met zelfvertrouwen de school verlaten en goed voorbereid naar het voortgezet onderwijs gaan.

Passend onderwijs, binnen de mogelijkheden van de school:

Ieder kind is verschillend met eigen mogelijkheden en talenten. We willen ieder kind bieden wat het nodig heeft om zich optimaal te ontplooiën. Dit kan extra begeleiding betekenen op één of meerdere vakgebieden of juist extra uitdaging. Dit moet wel binnen de mogelijkheden van de schoolorganisatie en de betreffende groep passen. Als school hebben we een zogenaamd 'zorgprofiel' opgesteld. Hiermee kunnen we zichtbaar en inzichtelijk maken welke extra hulp we op een professionele manier aan kinderen kunnen bieden. Dit profiel ligt ter inzage op school.

Talenten van leerlingen en leerkrachten herkennen en benutten:

Iedereen heeft talenten en daar mag je trots op zijn! Op onze school is ruimte om te laten zien wat je kunt. Kinderen die cognitieve talenten hebben worden extra uitgedaagd door het inzetten van plustaken met behulp van routeboekjes, verrijkingsstof en bijvoorbeeld 'Levelwerk'. Ook proberen we ruimte in het rooster te creëren om praktische of muzikale creativiteit vorm te geven. Ook leerkrachten krijgen de mogelijkheid om hun talenten en interesses te benutten in de schoolorganisatie door extra cursussen en opleidingen te doen.

Sociaal- emotionele ontwikkeling:

Je kunt je pas goed ontwikkelen als je lekker in je vel zit. Daarom proberen we op school een plek te creëren waar iedereen zich goed voelt. Met behulp van de methode 'Goed gedaan' en Positive Behavior Support (PBS) besteden we structureel aandacht aan de omgang met elkaar. Ook in de dagopeningen bespreken we aan de hand van Bijbelverhalen en onze methode 'Kind op maandag' hoe we met elkaar om willen gaan. Op verschillende momenten in het schooljaar organiseren we groepsoverstijgende activiteiten waarbij de kinderen van verschillende groepen met elkaar moeten samenwerken. De oudste kinderen zorgen dan, onder begeleiding van de leerkrachten, voor de jongere kinderen.

Hoofdstuk 3: Ondersteuningsstructuur

3.1 De basiszorg in onze school

3.1.1 Het werken met ondersteuningsniveaus

Het dagelijks werk in de groepen is gebaseerd op de uitgangspunten van handelingsgericht werken. We doorlopen hierbij steeds de cyclus 'waarnemen-begrijpen-plannen-realiseren'. Dit betekent dat we systematisch en planmatig te werk gaan. De leerkracht verzamelt hierbij gegevens van elke leerling om zodoende het onderwijs passend te maken aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Centraal staat hierbij de vraag: Wat heeft deze leerling nodig om de volgende stap in zijn ontwikkeling te maken. Minimaal twee keer (voor zorgleerlingen 4 keer) per jaar worden de gegevens geëvalueerd waarna de lesstof voor de komende periode wordt gepland.

Voor het grootste deel van de leerlingen geldt dat binnen de dagelijkse lessen tegemoet kan worden gekomen aan hun onderwijsbehoefte. Voor hen hoeft niets extra's te worden georganiseerd. Daarnaast zijn er leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Kan een leerkracht deze ondersteuning niet bieden dan heeft ook de leerkracht een ondersteuningsbehoefte.

In het kader van het bieden van passend onderwijs onderscheiden we binnen Conod vijf niveaus van ondersteuning. De eerste twee niveaus passen binnen de basiszorg. Ondersteuningsniveau 3 is het scharnierpunt tussen basis- en breedtezorg. Op dit niveau is aanvullende expertise van een extern deskundige nodig. Ondersteuningsniveau 4 valt onder de breedtezorg en ondersteuningsniveau 5 onder de dieptezorg.

3.1.2 Ondersteuningsniveau 1

Zoals gezegd wordt de kern van ons onderwijs gevormd door de cyclus van handelingsgericht werken. In het groepsoverzicht verzamelen we gegevens van elke leerling. Dit start vaak met de resultaten op methodeonafhankelijke toetsen (Cito-toetsen) en methodegebonden toetsen. Daarnaast worden er observatiegegevens (ook aan de hand van ons leerlingvolgsysteem voor sociaal- emotionele ontwikkeling 'zien') en gegevens uit gesprekken met ouders en leerlingen verzameld. Aan de hand van al deze gegevens worden de leerlingen ingedeeld in één van de volgende drie onderwijsarrangementen die wij standaard bieden:

- een basisarrangement, onze basisgroep
- een intensief arrangement (voor de zwakker presterende leerlingen), onze zorggroep
- een verdiept arrangement (voor de talenten), onze plusgroep

Dit is het onderwijscontinuüm. Om alle arrangementen goed te kunnen bedienen wordt lesgegeven aan de hand van het 'activerende directe instructie model'. Voor het verdiepte arrangement is hierbij de instructie ingekort en wordt extra uitdaging geboden. Voor het intensieve arrangement wordt een verlengde instructie en een begeleide in oefening geboden. Bij het basisarrangement hoort de basisinstructie. Bij dit instructiemodel wordt er van uitgegaan dat de leerlingen de principes van het zelfstandig werken kennen en beheersen. Bovendien wordt veel gebruikt gemaakt van coöperatieve werkvormen.

Als het onderwijs binnen elk arrangement voldoende gevarieerd en weloverwogen is samengesteld, wordt aan het grootste gedeelte van de onderwijsbehoeften van de leerlingen voldaan. Het onderwijscontinuüm staat garant voor een passend aanbod. Als we zien dat een leerling het goed doet en de opbrengsten zijn naar verwachting dan gaan we op dezelfde manier door. Het aanbod was dus passend, er hoeft niets extra's worden georganiseerd.

Binnen het verdiept arrangement is bij ons de mogelijkheid mee te doen aan het 'level'-programma voor (hoog)begaafde leerlingen. (Zie hiervoor het beleid (hoog)begaafdheid van CONOD).

3.1.3 Ondersteuningsniveau 2

Als een leerling niet naar verwachting presteert dan moet het onderwijsaanbod worden geïntensiveerd. Een leerling heeft een specifieke onderwijsbehoefte als hij aan één van de onderstaande criteria voldoet:

- de leerling maakt onvoldoende groei door in zijn vaardigheidsontwikkeling
(Elke leerling moet bij de Cito-toetsen tenminste op gelijke afstand tot het landelijk gemiddelde blijven scoren)
- de leerling heeft een hiaat in zijn leerstofbeheersing
(Elke leerling moet elk aangeboden leerstofonderdeel dat in de leerlijn niet meer terugkomt voor 80% beheersen)
- de leerling gedijt niet.
(Elke leerling heeft een voldoende score op de onderdelen welbevinden en betrokkenheid van het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem ZIEN)

Voor deze leerling gaan we de diepte in. De leerkracht verzamelt, in het groepsoverzicht, handelingsgerichte gegevens over de onderwijsleersituatie, analyseert wat er aan de hand is en gaat na welke specifieke onderwijsbehoefte de leerling heeft. Hierbij worden ook de sterke kanten van de leerling benoemd en benut. Daarnaast reflecteert de leerkracht op zijn eigen rol en het effect daarvan op de leerling. De individuele maatregel die, samen met de intern begeleider en in overleg met de leerling, wordt uitgedacht is inpasbaar in één van de bestaande onderwijs-arrangementen en kan door de leerkracht worden uitgevoerd. De maatregel is verwoord in een 'SMART' geformuleerde doelstelling en wordt minimaal twee keer per jaar geëvalueerd.

Bij het handelingsgericht werken draait het om de cyclus 'waarnemen-begrijpen-plannen-realiseren'. Handelingsgericht werken ziet er bij ons op school uit zoals in onderstaand figuur weergegeven. Het zeer intensief arrangement valt hierbij onder de breedtezorg. Met 'uitvoeren groepsplan' kan ook 'uitvoeren van de dagelijkse planning' worden bedoeld.

(Zie bijlage voor de praktische uitwerking van de zorgstructuur).

3.1.4 Het profiel van de basiszorg bij ons op school

Het profiel van de basiszorg op school komt overeen met de beschrijving van de zorg aan alle leerlingen zoals in bovenstaande paragrafen staat beschreven. Een verdere, praktische, uitwerking van de beschrijving van de basiszorg vindt u in de bijlagen behorend bij dit hoofdstuk. Wij streven er naar dat alle leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel van het schoolteam deze beschrijving kennen en kunnen toepassen. De procedures en afspraken zoals die in de basiszorg op school aanwezig zijn moeten zij allemaal kunnen uitvoeren. Leerkrachten kunnen daarbij wel verschillen qua deskundigheid en ervaring. Leren van elkaar is voor ons een belangrijk uitgangspunt in de ontwikkeling binnen de school.

De interne begeleider heeft een coördinerende en coachende taak als het gaat om de leervragen van het team met betrekking tot de basiszorg.

Binnen de basiszorg vallen de volgende preventieve en licht curatieve voorzieningen:

- Vroegtijdig signaleren van leer, opgroei- en opvoedproblemen
- Actieve zorg voor een veilig en positief pedagogisch klimaat
- Afgestemd aanbod voor leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie door het aanbod van een intensief arrangement
- Afgestemd aanbod voor (hoog)begaafde leerlingen door het aanbod van een verdiept arrangement en levelwerk
- Aanbod voor leerlingen met dyslexie. (We werken met het protocol leesproblemen en dyslexie. Bovendien gebruiken we het computerprogramma Kurzweil als compenserende software voor leerlingen met dyslexie.)
- Curatieve ondersteuning door de GGD en het SMW met name voor wat betreft opvoedvragen en problemen in de thuissituatie. De intern begeleider participeert in een zes-wekelijks overleg. Ouders zijn altijd op de hoogte als hun kind wordt besproken.
- Jaarlijkse logopedische screening van kleuters

Aspecten binnen de basiszorg die nadere ontwikkeling behoeven:

- Aanbod voor leerlingen met dyscalculie

3.1.5 Bijlagen bij paragraaf 3.1:

- **3.1.5.1 Jaaroverzicht zorgstructuur**
- **3.1.5.2 Taakomschrijving leerkrachten**
- **3.1.5.3 Taakomschrijving Intern Begeleider**
- **3.1.5.4 Procedure bij doorstroom en uitstroom**
- **3.1.5.5 Beleid (hoog)begaafdheid**
- **3.1.5.6 Beleid en plan van aanpak Kurzweil 3000**

3.2 De breedtezorg – externe zorglijn

3.2.1 Het Zorg adviesteam (ZAT) en het Interventieteam (IT) van CONOD

Zoals hierboven beschreven onderscheidt CONOD 5 ondersteuningsniveaus. De eerste twee niveaus vallen binnen de basiszorg. Ondersteuningsniveau 3 is het scharnierpunt tussen basis- en breedtezorg. Bij ondersteuningsniveau 4 is sprake van breedtezorg.

Uit de leerlingenbespreking kan naar voren komen dat aanvullende expertise van een extern deskundige nodig is. Binnen CONOD is hiervoor het Zorg adviesteam (ZAT) in het leven geroepen. Het ZAT brengt adviezen uit om de kwaliteit van de zorg te verbeteren. Het ZAT bestaat uit een directeur, twee intern begeleiders en het Interventieteam (IT). Het IT bestaat uit een ambulante begeleider/gedragsspecialist, een intern begeleider en twee orthopedagogen. Standaard twee keer per jaar voert de intern begeleider van elke CONOD-school consultatieve leerling-besprekingen met het IT. Daarnaast kan het IT ook tussentijds worden ingeschakeld. Voor een consultatie van het IT legt de intern begeleider het contact nadat toestemming is verkregen van de ouders/verzorgers van de leerling(en).

(Zie bijlage voor de taakomschrijving van de leden van het ZAT en de procedure voor het inschakelen van het ZAT.)

3.2.2 Ondersteuningsniveau 3

Het IT kan om de volgende redenen worden ingeschakeld:

- Er is extra onderzoek nodig om duidelijk te krijgen wat de onderwijsbehoefte van de leerling is. (observaties, dyslexieonderzoek, capaciteitenonderzoek etc.)
- De onderwijsbehoefte is duidelijk maar het lukt de leerkracht niet om tegemoet te komen aan deze onderwijsbehoefte. Hij/zij heeft dus handelingsadviezen en/of begeleiding nodig van het interventieteam. De begeleiding kan bijvoorbeeld gaan over:
 - o Lees- spelling- en rekenproblemen
 - o Werkhoudingproblemen
 - o Sociaal-emotionele problemen
 - o Hoogbegaafdheid bij leerlingen

De ondersteuningsbehoefte (hulpvraag) van de leerling en/of de leerkracht is in een beknopt format verwoord. Het interventieteam bespreekt de hulpvraag en maakt vervolgspraken met de intern begeleider, de leerkracht en de ouders over het uitvoeren van observaties en/of onderzoek. Door het interventieteam worden handelingsadviezen gegeven voor de begeleiding van de leerling en/of de leerkracht. Als het na deze handelingsadviezen de leerkracht lukt de betreffende leerling, met de nodige aanpassingen, te begeleiden binnen de bestaande arrangementen, valt de leerling weer in ondersteuningsniveau 2.

Is dit niet het geval dan moet de ondersteuning worden geïntensiveerd en komt de leerling in aanmerking voor een zeer intensief arrangement. De leerkracht stelt dan, samen met de intern begeleider, een Ontwikkelingsprofiel Plan (OPP) op. Kan de leerkracht zelf zorg dragen voor de uitvoering van het OPP binnen de groep dan blijft ondersteuningsniveau 3 van kracht. Is hiervoor meer ondersteuning nodig dan komt de leerling in aanmerking voor ondersteuningsniveau 4.

Indien externe deskundigheid bij de ondersteuning van de leerling en/of leerkracht nodig is, kunnen ouders een consult aanvragen bij de desbetreffende externe partij. De intern begeleider blijft betrokken bij de ondersteuning, doordat (tijdens en) na afloop van een consult terugkoppeling plaatsvindt. Ook op het moment dat via de huisarts externe deskundigheid wordt betrokken, is het belangrijk dat de intern begeleider en het interventieteam op de hoogte blijft van bevindingen.

3.2.3 Ondersteuningsniveau 4

Het gaat hierbij om leerlingen van wie de problematiek bekend is bij het ZAT. Het IT is in een eerder stadium ingeschakeld, heeft onderzoek verricht en begeleidingsadviezen geformuleerd. Om de volgende redenen kunnen deze leerlingen in aanmerking komen voor ondersteuningsniveau 4:

- Cognitief gezien past de leerling in één van de bestaande arrangementen maar om voldoende van het onderwijs te profiteren heeft de leerling meer ondersteuning en zorg nodig dan de leerkracht kan bieden. (Bijvoorbeeld bij een fysieke beperking of bij ernstige gedragsproblematiek.)
- Cognitief gezien past de leerling niet in één van de drie onderwijsarrangementen. Er moet een zeer intensief arrangement worden georganiseerd waarbij de leerling een eigen leerlijn volgt. De leerkracht heeft ondersteuning nodig om deze leerling goed te begeleiden.

De intern begeleider dient een aanvraag voor een zorgarrangement in bij het interventieteam. Het interventieteam formuleert op basis van alle bekende informatie een deskundigenadvies. Op basis van dit advies besluit het ZAT of een zorgarrangement wordt toegekend. Ouders worden op de hoogte gebracht van de inhoud van het deskundigenadvies.

Het zorgarrangement kan bestaan uit:

- Inzet van meer handen in de klas
Hierbij gaat het in de praktijk vaak om de inzet van een onderwijsassistent die de leerling individueel kan begeleiden.
- Intensieve begeleiding door het interventieteam of door andere specialisten op advies van het interventieteam.
 - o Voor leerlingen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking kan in het schooljaar 2014-2015 gebruik gemaakt worden van de ambulante begeleiding van cluster 3 (zie website www.necso.nl)
 - o Voor blinde / slechtziende leerlingen of leerlingen met een gehoor- of spraakprobleem kan tot augustus 2016 gebruik gemaakt worden van de ambulante begeleiding van cluster 2 (zie website www.kentalis.nl)
- Inzet materialen / aanpassing gebouw.

In het OPP wordt de inzet van het zorgarrangement verwoord en de doelstellingen (smart) geformuleerd. Elk half jaar wordt het OPP en dus ook het zorgarrangement geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie kan worden besloten dat het zorgarrangement wordt gecontinueerd of stopgezet. Ook kan uit de evaluatie de conclusie worden getrokken dat de school, ondanks het zorgarrangement, onvoldoende tegemoet kan komen aan de onderwijsbehoefte van de leerling.

Het advies kan dan zijn dat de leerling in ondersteuningsniveau 5 komt. Dit wil zeggen dat elders een passende plek wordt gezocht voor deze leerling.

3.2.3 Het ontwikkelingsperspectief plan (OPP)

In het kader van passend onderwijs is een aantal wijzigingen in de Wet op het primair onderwijs opgenomen die betrekking hebben op het werken met een OPP. Op basis daarvan is het opstellen van een OPP verplicht voor alle leerlingen die extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband krijgen. Binnen CONOD zijn dat in elk geval de leerlingen uit ondersteuningsniveau 4. Daarnaast wordt een OPP gemaakt voor leerlingen uit ondersteuningsniveau 3 die in aanmerking komen voor het 'zeer intensief arrangement'. Ook voor leerlingen uit ondersteuningsniveau 3 die gedragsmatig een intensieve aanpak nodig hebben wordt een (beknopt) OPP gemaakt.

Voor ondersteuning die binnen de basisondersteuning van de school valt is het opstellen van een OPP niet verplicht. (In de bijlage vindt u het formulier dat wij als OPP gebruiken)

Bij het werken met een OPP hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- We volgen niet alleen de vorderingen van de leerling maar we plannen doelgericht een aanbod. Hierbij redeneert de school terug van de uitstroombestemming naar leergebied specifieke en leergebied overstijgende tussendoelen om het komende half jaar na te streven.
- We gaan uit van hoge maar wel realistische verwachtingen en ambitieuze doelen.
- We pakken de (beïnvloedbare) factoren die de ontwikkeling en het leren van de leerling belemmeren aan. Het betreft de factoren in het onderwijs, de leerling en de opvoeding. Daarnaast benutten we de bevorderende factoren om de ontwikkeling te stimuleren.
- We steken in op groepsgewijs onderwijs. Vanuit het onderwijs aan de groep vindt intensivering van het aanbod plaats door verlengde instructie, meer leertijd en extra verwerkingstijd. We gaan pas dispensereren, d.w.z. keuzes maken binnen de leerdoelen en de leerstof bijstellen, als herhaalde intensivering voor een leerling onvoldoende resultaat heeft.
- We betrekken de ouders bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van het OPP.
- Vanaf groep 5 bespreken we het plan en de aanpak voor de komende periode met de leerling.
- Twee keer per jaar wordt het OPP geëvalueerd. Hierbij wordt zowel leergebied specifiek (in elk geval technisch en begrijpend lezen, spelling en rekenen) als leergebied overstijgend (sociale competenties, leren leren en redzaamheid) geëvalueerd. Ook wordt gekeken naar de kwaliteit van het aanbod naar de leerling.
- Voor leerlingen uit ondersteuningsniveau 3 of 4 die zich normaal ontwikkelen met taal en rekenen wordt een beknopt OPP gemaakt waarbij voornamelijk aandacht is voor leergebied overstijgende doelen ten aanzien van sociaal-emotioneel functioneren, gedrag en/of werkhouding.

3.2.4 Externe zorgpartners

De intern begeleider van onze school heeft een zes wekelijks overleg met een medewerker van het sociaal team. Het sociaal team bestaat uit de volgende instellingen/functionarissen:

- Jeugdgezondheidszorg (schoolarts/schoolverpleegkundige)
- Schoolmaatschappelijk werk
- Wijkagent

Het sociaal team wordt gefaciliteerd vanuit de gemeente. In dit overleg kunnen lichte zorgvragen over opvoeden en opgroeien aan de orde komen. Dit valt onder de basiszorg.

Ook kunnen er zware zorgvragen aan de orde komen. Als de leerkracht en de intern begeleider vinden dat er sprake is van een onveilige en ongezonde thuissituatie van de leerling dan kan de intern begeleider de leerling inbrengen in het overleg. Het inbrengen van de leerling in het zorgoverleg wordt altijd in overleg met de ouders gedaan. Het sociaal team kan onafhankelijk adviseren over wat de leerlingen nodig hebben in hun ontwikkeling. Voor meer informatie zie: www.socialeteamsborgerodoorn.nl

Het doel van deze samenwerking is dat de lijnen kort zijn, niemand meer van loket naar loket gaat en dat de leerlingen krijgen wat ze nodig hebben.

3.2.5 Samenwerkingsverband 22.02

Sinds de invoering van het passend onderwijs in augustus 2014 hoort onze school bij samenwerkingsverband 22.02. Het samenwerkingsverband is een vereniging van tien schoolbesturen van alle basisscholen in de gemeenten Emmen en Borger-Odoorn. Het samenwerkingsverband heeft tot doel een samenhangend geheel van zorgvoorzieningen binnen en tussen basisscholen en in samenwerking met speciale scholen voor basisonderwijs te realiseren. De middelen voor het organiseren en uitvoeren van een zorgarrangement worden vanuit het samenwerkingsverband bekostigd.

Voor verdere informatie: www.swv2202.nl

3.2.6 Het profiel van de breedtezorg bij ons op school

Met het zorgadviesteam en daarbinnen het interventieteam van CONOD beschikken we over de expertise om problemen op het gebied van leren en gedrag te onderkennen en te begeleiden. Samen met hen kunnen we bepalen wat de ondersteuningsbehoefte is van de zorgleerlingen en wat er voor nodig is om tegemoet te kunnen komen aan deze behoefte. Samen met hen kan worden bepaald welk zorgarrangement nodig is. We hebben als school de beschikking over de volgende specialisten / voorzieningen:

Bovenschools niveau:

- Een gedragsdeskundige
- Twee orthopedagogen
- Een bovenschoolse plusklas waar hoogbegaafde leerlingen één ochtend per week terecht kunnen
- Twee leerkrachten binnen de vereniging die zich hebben gespecialiseerd in het lesgeven aan hoogbegaafde leerlingen

Schoolniveau

- Een leerkracht die zich verdiept heeft in het begeleiden van leerlingen die werken met Kurzweil (dyslexie-software)
- Een Intern Begeleider die zich verdiept heeft in het begeleiden van leerlingen die werken met Levelwerk

Buiten school:

- Schoolarts / schoolverpleegkundige (GGD)
- Schoolmaatschappelijk werk

Al deze expertise kan binnen de breedtezorg worden ingezet om een passend zorgarrangement te organiseren voor leerlingen die intensieve zorg nodig hebben. Natuurlijk zijn er wel grenzen aan de zorg die we kunnen bieden. In paragraaf 3.3 'dieptezorg - grenzen in de zorg op school' beschrijven we hoe de grenzen bepaald worden.

3.2.7 Bijlagen bij paragraaf 3.2:

- **3.2.7.1 Taakverdeling ZAT-CONOD**
- **3.2.7.2 Procedure inschakelen IT**
- **3.2.7.3 Formulier OPP**

3.3 Dieptezorg – grenzen in de ondersteuning

3.3.1 Ondersteuningsniveau 5

Als blijkt dat de ondersteuning op de basisschool, inclusief een arrangement, voor de leerling niet toereikend is en het onderwijsaanbod niet aansluit bij de ontwikkeling van de leerling kan de leerling in aanmerking komen voor extra ondersteuning. Deze extra ondersteuning kan geboden worden door een andere basisschool (bao-bao plaatsing) maar in de praktijk betekent dit meestal dat de leerling geplaatst wordt op een school voor speciaal basisonderwijs (SBO) of op een school voor speciaal onderwijs (SO)

Om voor deze extra ondersteuning in aanmerking te komen is wettelijk een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Om in aanmerking te komen voor een TLV is volgens de wet een deskundigenadvies vereist. De intern begeleider dient hiertoe een aanvraag in bij het interventieteam van CONOD. Het interventieteam formuleert een deskundigenadvies. De procedure die verder gevolgd moet worden is beschreven door het samenwerkingsverband Passend onderwijs 22.02 (Zie bijlage `werkwijzer CvT). Het proces van verwijzing gaat altijd in overleg met en met toestemming van ouders.

3.3.2 Profiel van de Dieptezorg: grenzen van de ondersteuning in de school

Binnen CONOD worden de volgende 10 Passend Onderwijs Principes gehanteerd:

1. Ieder kind binnen CONOD is uniek en heeft recht op onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden. Ook wanneer dat extra inspanning vraagt van de school en/of de leerkracht. We gaan ervan uit dat iedereen gelijkwaardig is maar niet iedereen is gelijk.
2. Er zijn grenzen aan wat een school/leerkracht kan bieden. Deze grenzen moeten objectief getrokken worden vanuit de behoefte van het kind. Met andere woorden de grens wordt in eerste instantie bepaald door wat goed is voor een kind of de kinderen.
3. Bij de vraag of de school goed onderwijs kan bieden aan een kind is de eerste afweging altijd het welbevinden van het kind zelf en zijn directe schoolomgeving.
4. We kunnen kinderen alleen goed onderwijs bieden als zij aan minimaal twee criteria voldoen:
 - Het kind is in staat om te leren, er is sprake van ontwikkeling
 - Het kind heeft het vooruitzicht dat het bij het verlaten van de school op minimaal eind groep 6 niveau zit. (Dit principe gaat niet op voor kinderen met een gediagnosticeerde verstandelijke beperking, zie 7)
5. Bij kinderen met gedragsmoeilijkheden is een objectieve grens moeilijk te trekken. CONOD heeft de visie dat het uitgangspunt bij ieder kind moet zijn: Wat kan het kind en wat is redelijkerwijs nog te ontwikkelen.
Bij beslissingen rond plaatsing wordt van iedereen gevraagd en verwacht uit te gaan van het belang van het kind. Waar komt het kind het best tot zijn recht.
6. Basisonderwijs vindt plaats in groepen. Voor kinderen met gedragsmoeilijkheden geldt in het verlengde van regel 5 daarom het volgende:
Het gedrag moet beïnvloedbaar zijn. De veiligheid en het opvoedkundig klimaat in de groep mogen niet ernstig verstoord worden. Met andere woorden: Het onderwijs aan de hele groep moet doorgang kunnen vinden.
7. Kinderen met verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen moeten zich goed en veilig kunnen voelen op school. Waar nodig moet het gebouw aangepast worden zodat de bewegingsvrijheid van het kind zo min mogelijk in het gedrang komt.
8. De school is verantwoordelijk voor de organisatie van goed onderwijs aan alle kinderen, ook kinderen met extra zorgbehoefte. Voor kinderen die buiten de genoemde criteria vallen is de school aan zet om een passende onderwijsplaats te zoeken. Andere onderwijsinstellingen zullen dan benaderd worden. Ouders worden hier altijd actief bij betrokken. Van hen wordt een constructieve houding gevraagd. De school zal haar best doen om er samen met ouders uit te komen. De ervaring is echter dat dit niet altijd lukt. Omdat de school verantwoordelijk en aansprakelijk is heeft ze in zo'n geval het laatste woord.

9. Of een kind met een speciale zorgvraag goed begeleid kan worden door de leerkracht hangt van de mate van zorgbehoefte van het kind af. Beperkingen in de deskundigheid van leerkrachten en de onderwijsorganisatie zijn daaraan ondergeschikt.
10. Conod gaat ervan uit dat iedere leerkracht goed onderwijs kan verzorgen aan alle kinderen binnen bovenstaande criteria. De schoolleiding geeft leerkrachten die eerder tegen grenzen aanlopen de ruimte om hun deskundigheid verder te ontwikkelen.

Grenzen aan de zorg, mogelijkheden binnen onze school

Voor De Wegwijzer betekent dit school specifiek het volgende:

De Wegwijzer is een dorpsschool. In principe is het uitgangspunt dat alle kinderen die bij ons op school worden aangemeld een plek kunnen krijgen. We werken met 3 onderwijsarrangementen: plus, basis, zorg. Een vierde behoort tot de mogelijkheden en zal ten alle tijden besproken worden in het team (eigen leerlijn). Bij de aanmelding kijken we naar het volgende:

- 1) Past het kind in een van de drie onderwijsarrangementen die wij standaard aanbieden -> Geen probleem.
- 2) Past het kind in een van de drie onderwijsarrangementen die wij aanbieden maar heeft het wel een 'specifieke onderwijsbehoefte', dan wordt gekeken of we tegemoet kunnen komen aan de onderwijsbehoefte van het kind.
 - Is er sprake van enkelvoudige dyslexie -> geen probleem
 - Is er sprake van hoogbegaafdheid zonder gedragsproblemen -> geen probleem
 - Is er sprake van een lichamelijke handicap -> geen probleem **mits** de nodige aanpassingen kunnen worden gerealiseerd zodat het kind het reguliere onderwijsprogramma kan volgen.
 - Is er sprake van een psychiatrische stoornis (bijv. ADHD, PDD-NOS, ASS, ODD etc.) dan moet duidelijk worden wat de mate is, waarin deze stoornis zich openbaart. Van belang is of het kind leerbaar is en of het hem/haar, met een aangepaste pedagogische aanpak van de leerkracht, lukt zich zelfstandig te focussen op de taak om zo het reguliere lesprogramma te volgen. Is dit het geval -> Geen probleem.
Is dit **niet** het geval dan gelden dezelfde afwegingen als die onder punt 3 worden genoemd.
- 3) Past het kind niet in een van de drie standaard onderwijsarrangementen maar moet een 'zeer intensief' arrangement worden ingezet dan wordt ook gekeken of we tegemoet kunnen komen aan de onderwijsbehoefte van het kind. We kijken hierbij naar het kind en de context van de groep waarin uw kind eventueel geplaatst zou kunnen worden. De volgende zaken zijn van belang:
 - Standaard worden drie onderwijsarrangementen in de groep aangeboden. (zie boven). Hiernaast kan nog een zeer intensief arrangement (voor leerlingen met een eigen leerlijn) worden georganiseerd. Dit betekent dat de leerkracht op 4 niveaus les geeft. Het aanbieden van 4 arrangementen in de groep is een kritische grens. Is er sprake van combinatiegroepen dan is er dus sprake van 6 onderwijsarrangementen. Deze arrangementen zullen in elkaar moeten worden geschoven om de kritische grens van 4 arrangementen niet te overschrijden. De voorwaarde om in een combinatiegroep een leerling met ernstige gedragsproblematiek of met een zeer intensief arrangement goed te kunnen begeleiden, is dat voor deze leerling een zorgarrangement in de vorm van 'extra handen' kan worden georganiseerd.

Overige zaken die bij de afweging worden betrokken:

- Groepsgrootte in combinatie met aantal leerlingen met een 'specifieke onderwijsbehoefte'.
- Hoeveelheid extra zorg en middelen die kunnen worden georganiseerd.
- Aantal leerlingen met ernstige gedragsproblematiek en/of een zeer intensief arrangement per groep.
- In hoeverre het onderwijsaanbod voor de andere leerlingen wordt belemmerd door de gedragsproblematiek van het kind
- De mate waarin de school kan terugvallen op de hulp van de ouders van het kind? (pre-teaching, herhaling, in geval van nood: het kind ophalen van school, evt. begeleiden bij een excursie.)
- De mate waarin de veiligheid van het kind zelf, die van andere leerlingen en/of de leerkracht wordt gewaarborgd.

4) Past het kind wel in een van de standaard onderwijsarrangementen, maar belemmert de relatie met ouders onze omgang met het kind, dan kunnen wij het kind niet goed begeleiden. Dat betekent dat we niet tegemoet kunnen komen aan de onderwijsbehoefte van het kind en zal er een andere passende onderwijsplek gezocht moeten worden.

5) Co morbiditeit:

Bij co morbiditeit is sprake van meervoudige problematiek. (bijv. Dyslexie + ADHD).

In geval van co morbiditeit is het van belang extra middelen en 'handen' te organiseren om het kind te kunnen bieden wat het nodig heeft. Is dit niet mogelijk dan kan het kind niet geplaatst worden. Heeft het kind wel een zorgarrangement dan moet voor plaatsing nog gekeken worden naar de punten genoemd bij punt 3.

Uitgangspunt: Het belang van *alle* kinderen staat voorop!

We willen hierbij aangeven dat de bij punt 3 genoemde afwegingen worden beoordeeld door het team, de intern begeleider en de directeur in overleg met het zorgadviesteam. Uiteindelijk beslist de school of we de leerling passend onderwijs kunnen bieden.

Mochten we van mening zijn dat dit niet het geval is dan gaan we samen met ouders op zoek naar een passende school voor de leerling.

Waar zijn we sterk in?

- Onze school heeft ruime ervaring in het begeleiden van kinderen met een eigen leerlijn.
- Ook hebben we verschillende ervaringen met kinderen met gedragsproblematiek. Deze kinderen hebben over het algemeen bij ons op school een plezierige schooltijd gehad, vanwege de kleinschaligheid en het plezierige pedagogisch klimaat.

3.3.3 Bijlage bij paragraaf 3.3

- **Werkwijzer CvT**

Hoofdstuk 4: Borging en kwaliteitszorg begeleiding

4.1 Instrument voor kwaliteitszorg in de school

In het referentiekader voor de ondersteuningsplicht Passend Onderwijs wordt het volgende aangegeven:

“De school bewaakt de kwaliteit van de ondersteuning en het ondersteuningsprofiel en betreft ouders bij de beoordeling daarvan”. Het bevoegd gezag stelt vast aan welke kwaliteitseisen het ondersteuningsprofiel moet voldoen en op welke wijze daarop wordt toegezien (intern toezicht). De rol van ouders op school in het kader van dit ondersteuningsprofiel komt aan bod in hoofdstuk 6.

Kwaliteitszorg en belangrijkste aspecten voor de ondersteuning op school

Onze kwaliteitsdocumenten, ingericht in verschillende domeinen, waaronder de zorg, worden jaarlijks aan de orde gesteld binnen de teamvergaderingen, bijgesteld en geborgd in de documentenmap.

Onze zorgstructuur en het functioneren van de Intern begeleider wordt jaarlijks getoetst middels de afname van de Vaardigheidsmeter IB (Cadenza). Indien nodig wordt er een verbetertraject ingezet. Onze zorgstructuur wordt vastgelegd en bijgesteld in ons zorgdocument. Eens in de twee jaar worden zowel ouders als leerkrachten geënquêteerd over verschillende aspecten van de schoolbegeleiding, waaronder zorg en begeleiding. De resultaten van de VHM-IB en de enquêtes worden gebruikt bij de planning van nieuwe ontwikkelingen en schoolbeleid, middels de cyclus van jaarplanning en verslaglegging (PDCA cyclus).

4.2 Archivering leerlinggegevens en dossiervorming

Uitgangspunt is dat er van alle leerlingen een overzichtelijk en actueel leerlingendossier is.

Bij het werken met groepsoverzichten is een goede dossiervorming belangrijk. Geadviseerd wordt om alle groepsoverzichten digitaal te archiveren. Bij het ontstaan van ondersteuningsvragen over leerlingen moet de geschiedenis van de handelingsplanning van een individuele leerling snel voorhanden zijn. In digitale overzichten kan snel en efficiënt een individuele leerling in beeld gebracht worden.

De Intern Begeleider zorgt voor opslag en bewaart de gegevens van LVS toetsen in de ondersteuningsmap. Een kopie doet de leerkrachten van de betreffende groep in de toetsmap.

We slaan alle documenten, indien mogelijk, digitaal op per leerling in Parnassys. Daarnaast worden in de zorgmap, per leerling, alle documenten verzameld die niet digitaal beschikbaar zijn. Dit gaat bijvoorbeeld om de overdrachtsverslagen van de peuterspeelzaal, handelingsplannen die ondertekend worden, intakeformulieren.

Naast het digitale archief is er een afsluitbare dossierkast met een papieren archief voor de zorgleerlingen. In dit archief worden alle bijzonderheden (onderzoeksresultaten, brieven, observaties etc.) bewaard. Belangrijke onderzoeken + resultaten worden zowel digitaal als op papier in het dossier bewaard. Na vijf jaar worden de dossiers vernietigd. De Intern Begeleider zorgt voor opslag in het (digitale) archief. Uiteraard hebben ouders recht op inzage in het dossier van hun kind. Ook leerkrachten hebben toegang tot de dossiers.

Hoofdstuk 5: Samenwerking met anderen in de zorg

5.1 Samenwerking met ketenpartners in de zorg

Zoals in hoofdstuk 2 bij de visie op Passend Onderwijs is aangegeven kan het uitgangspunt: 'Alle leerlingen succesvol op school' niet gerealiseerd worden zonder dat er sprake is van een veilig en gezond school- en thuismilieu. Onder ondersteuning in en om de school wordt voor het reguliere onderwijs (po, vo en mbo) verstaan de preventieve inzet van hulpverlening en (gezondheids-) ondersteuning, de instandhouding van multidisciplinaire ondersteuning adviesteams en de beschikbaarheid van achterliggende en zo nodig aanvullende voorzieningen.

Doelstelling hiervan is te komen tot een sluitende aanpak voor overbelaste en in hun veiligheid en gezondheid bedreigde leerlingen en jongeren.

In dit kader zijn voor de scholen twee andere wetgevingstrajecten van belang:

1. De vorming van Centra voor Jeugd en Gezin.
2. De wettelijke borging van ondersteunings-adviesteams.

De samenwerking met ketenpartners in de zorg in en om de school kan beschreven worden op:

School niveau	Bovenschools niveau	Lokaal of regionaal niveau
Fysiotherapeut Logopediste Yorneo (PBS)	Zorgadviesteam Conod	SWV 22.02 Nesco Cluster 2 Sociaal Team (Schoolarts, schoolverpleegkundige, schoolmaatschappelijk werk)

5.2 Samenwerking met onderwijspartners

Elke onderwijssector kent zijn eigen wetten en regels en ook een eigen taal. Passend Onderwijs zal ook moeten bevorderen dat de overgang naar een andere onderwijssector voor ieder leerling zonder obstakels en onnodige drempels kan plaatsvinden. Daarover staat in het referentiekader passend onderwijs opgenomen: 'Iedere school waarborgt voor alle leerlingen een effectieve overdracht van en naar een andere school of sector'.

Met de onderwijspartners in de regio worden in ieder geval afspraken gemaakt over de te volgen procedure bij de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. Het in te vullen onderwijskundig rapport bij de overdracht naar een ander schooltype en de aanmeldingsprocedure en criteria voor toewijzing van speciale ondersteuning aan leerlingen.

Samenwerkingsverband

Zie swv 22.02. nl Emmen

Regionale overleg passend Onderwijs

In de samenwerkingsverbanden voor Passend Onderwijs zijn onderwijspartners met elkaar in gesprek gegaan over de uitgangspunten en visies op Passend Onderwijs in de eigen regio. Verschillende aspecten die daarbij aan de orde kunnen komen zijn o.a.:

- Afspraken met de regionale expertisecentra cluster 2, 3 en 4 over de inzet van ambulante begeleiding in de scholen.
- Welke bijdrage kan het (voortgezet) speciaal onderwijs leveren aan de realisering van passend aanbod en de 1- loketfunctie. Welke samenwerking rondom de extra ondersteuning voor leerlingen is mogelijk en wat betekent dit voor de trajectbegeleiding vanuit het regionale expertisecentra en de preventieve ambulante begeleiding?
- Good practice voorbeelden van afspraken over een gecombineerde inzet van extra ondersteuning (speciaal) onderwijs in onderwijs en extra ondersteuningsarrangementen.

Hoofdstuk 6: Ouders en zorgplicht

6.1 Contact met ouders

In school zijn de contacten met ouders op drie vaste momenten in het schooljaar gepland. In februari en juni na de rapporten worden de ouders geïnformeerd over de vorderingen van hun kind. Er wordt uitgelegd op welke manier hun kind wordt gevolgd d.m.v. de methodetoetsen en het leerlingvolgsysteem. Ouders krijgen uitleg over de inhoud van het onderwijsaanbod, de groepsplannen en op welke manier de leerkrachten de evaluatie uitvoeren. In november worden de ouders uitgenodigd voor een omgekeerd tien-minuten gesprek. Ouders informeren de leerkrachten dan over hun kind.

Ouders krijgen ook de gelegenheid het welbevinden van hun kind te bespreken met de groepsleerkracht. Tussentijds kunnen ouders altijd de vorderingen van hun kind met de leerkracht bespreken en het is ook mogelijk dat de leerkracht de ouders uitnodigt hiervoor. Indien er tijdens deze gesprekken afspraken worden gemaakt worden deze vastgelegd door de leerkracht in een verslag in Parnassys.

Indien er sprake is van een ondersteuningsvraag en de leerling besproken wordt in de leerlingbespreking, waarbij eventueel een medewerker van het Zorgadviesteam aanwezig is, worden de ouders direct (en voorafgaand aan de leerlingbespreking) op de hoogte gebracht door de leerkracht. Bij ondersteunde leerlingen is er sprake van meer contact met de ouders. Leerkracht en de interne begeleider bespreken met de ouders de ondersteuningsvraag en evt. individuele handelingsplanning. Alle afspraken worden schriftelijk vastgelegd in een handelingsplan of OPP en door de ouders ondertekend. Wanneer het gaat om een handelingsplan voor een leerling met ondersteuning en/of voor een leerling met een eigen leerlijn met aangepast uitstrooprofiel is het wettelijk verplicht dat ouders het handelingsplan voor akkoord ondertekenen.

Ouders kunnen te allen tijde de gegevens van hun kind inzien. De leerkracht voegt relevante informatie van de ouders toe aan het leerlingendossier. Bij gesprekken met ouders wordt het totale functioneren van het kind altijd besproken. Als er aanvullende maatregelen nodig zijn, worden deze altijd vanaf het eerste moment in samenspraak met de ouders genomen.

6.2 Zorgplicht Passend Onderwijs

Ouders zijn bij Passend Onderwijs direct belanghebbenden. Een belangrijk nevendoeel van Passend Onderwijs is de positie van ouders te verstevigen zowel op individueel als collectief niveau.

De school heeft een klachtenregeling en is aangesloten bij de geschillencommissie zorgplicht Passend Onderwijs. (zie klachtenregeling CONOD www.conod.nl).

Op collectief niveau geldt dat ouders er belang bij hebben om mee te kunnen beslissen over het ondersteuningsprofiel van de school en de kwaliteitsbewaking daarvan door de school. Ook over de toewijzing van extra ondersteuningsmiddelen geldt dat ouders medezeggenschap hebben conform de wet medezeggenschap.

Onderwerpen van medezeggenschap van ouders in kader van de Passend Onderwijs zijn:

- Het ondersteuningsprofiel van de school
- Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband
- Dekkend aanbod
- Inzet van ondersteuningsmiddelen
- Bewaking van kwaliteit
- Communicatie

Het schoolbestuur bepaalt hoe de medezeggenschap geregeld wordt- bovenschools en/of bovenbestuurlijk.

Overzicht van bijlagen bij het School Ondersteuningsprofiel

- **3.1.5.1** **Jaaroverzicht zorgstructuur**
- **3.1.5.2** **Taakomschrijving leerkrachten**
- **3.1.5.3** **Taakomschrijving Intern Begeleider**
- **3.1.5.4** **Procedure bij doorstroom en uitstroom**
- **3.1.5.5** **Beleid (hoog)begaafdheid**
- **3.1.5.6** **Beleid en plan van aanpak Kurzweil 3000**
- **3.2.7.1** **Taakverdeling ZAT-CONOD**
- **3.2.7.2** **Procedure inschakelen IT**
- **3.2.7.3** **Formulier OPP**
- **3.3.3.1** **Werkwijzer CvT**

Gebruikte Bronnen:

Algemene Vereniging van Scholleiders. (sd). Kind op de Gang. Utrecht: AVS.

M. Balvert: Informatie begeleiding Passend Onderwijs en invoering handelingsgerichtwerken volgens 1-ondersteuningroute, CEDIN, Drachten december 2010.

M. Balvert en N. Kooiker: Opbrengstgericht werken met groepsplannen, CEDIN december 2010

A. Clijsen, W. Gijzen, S. de Lange, G. Spaans: 1-ondersteuningroute naar Handelingsgerichtwerken, WSNS+, 2007.

Harten, D. R. (28 juni 2010). *Passend Onderwijs en het Referentiekader voor de Ondersteuningplicht*. Utrecht: PO-raad, VO-raad, WEC-raad. AOC Raad en MBO Raad.

C. Hoffmans; Het Ondersteuningsprofiel Primair Onderwijs, Hoffmans&Heegstra-Partners in Ontwikkeling, 2010.

OBS Bontebok; Ondersteuningplan OBS Bontebok, Bontebok, november 2009

N. Pameijer, T. Beukering en S. de Lange; Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam, Leuvern/Den Haag 2009.

Samenwerkingsverband Westerkwartier Roden; Stappenplan Leerlingenondersteuning, september 2010.